

Västerbottens läns lapska museiförening.

Rapporter från Lapska föreningen
i Västerbotten, insända till Väster-
bottens läns Hembygdsförenings
årsbok under åren 1940, 1943-1949.

Interimstyrelsen hade inbjudit till sammanträde i Lycksele den 13 januari i år. Då det årligen återkommande sammanträdet med lappfogden och lapparna utlysts till denna dag, voro dessa ganska talrikt representerade. Inalles ett 60-tal personer hade mött upp.

Av interimstyrelsen upprättat förslag till stadgar föredrogs och antogs med några smärre ändringar.

Till styrelse valdes följande personer: landshövding Rosén, lappfogde Johansson, seminarielärarinnan Engla Ringström, nomadskoleinspektör Calleberg och Sivert Andersson. Suppleanter blevo Anders Georg Nilsson-Vinka, Yttervik, fru Anna Klemetsson, Borkan, fru Anna-Sara Sjulsson, Setsele, Nils Mikael Nilsson, Borgafjäll, och Anders Ferd. Gran, Ammarnäs. Till revisorer valdes folkskollärare Knut Næselius, Tärnaby, och handlanden Axel Nilsson-Vinka, Norra Fjällnäs.

Föreningens första årsmöte hölls på Hotell Lappfjället i Tärna lördagen den 13 juli. Vid detta tillfälle överlämnade fröken Engla Ringström som gåva till föreningen besittningsrätten på sin inom Tärna kyrkoplats befintliga tomt, Tallbacken, samt äganderätten till alla å tomten befintliga byggnader. Bland dem märkas gamle Nils Andersson-Vinkas stolpbod, den i sitt slag äldsta inom Tärna. Boningshuset är den nuvarande kyrkplatsens första kyrkstuga, uppförd år 1904.

Landshövding Roséns initiativ och fröken Ringströms donation äro var för sig mycket glädjande, och tillsammans säkerställa de ett behjärtansvärt projekt: ett lapskt hembygdsmuseum i lapparnas egen miljö. Platsen ligger centralt för länets lappbefolkning och kommunikationerna dit äro goda. Även topografiskt är platsen idealisk: en fjällsluttning med flera terrasser och typisk fjällbjörkskog. Här kan allt väsentligt i nomadernas boplatskultur planteras i verklig hemmiljö. Och därtill kan man på en särskild och mycket lämplig plats inom området skapa en hel äkta gammal lapsk kyrkplats, om man bara flyttar dit det gamla, som lada använda kapellet med tillhörande mindre präststuga samt ett par kyrkkåtor och kyrkbodar. Den i planen upptagna visteskolan får till sist med sin flaggstång och sina tre kåtor inrama museets och samhällets utsikts- och festplats. När nomadskolan i denna form nu snart hör historien till, skulle en hitflyttad övergiven visteskola mycket väl försvara sin plats, belysande en epok i den lapska skolundervisningens utveckling.

Intendenten vid Nordiska museet Ernst Manker, vår kände lappexpert, har utarbetat planen för det blivande museet.

1943

VÄSTERBOTTENS LAPSKA MUESIFÖRENING.

Styrelsen för Västerbottens lapska Museiförening bestod under år 1942 av följande personer, nämligen:

Landshövdingen Gustav Rosén, Umeå, ordförande,
Fröken Engla Ringström, Umeå,
Nomadskoleinspektören Axel Calleberg, Skellefteå,
Renägaren Sivert Andersson, Bräskafors, Örnäsudden,
Lappfogden Hilding Johansson.

Suppleanter i styrelsen voro:

Fru Anna Klemetsson, Borka, Dikanäs,
Fru Anna Sjulsson, Setsele, Malåträsk,
Renägaren Nils Mikael Nilsson, Subme, Borgafjäll,
Renägaren Anders Ferdinand Grahn, Ammarnäs.

Revisorer under samma år hava varit:

Landssekreteraren S. A. Swedberg, Umeå,
Länsbokhållaren Agnar Cederberg, Umeå, med
Landskamreraren David Wilén, Umeå, och
Lektor Harald Svanberg, Umeå, som suppleanter.

Under år 1942 har föreningens verksamhet varit av tämligen ringa omfattning, beroende huvudsakligen på att föreningen icke förfogat över penningmedel i sådan omfattning att de planerade arbetena inom museiområdet kunnat igångsättas. Med hänsyn till svårigheten att uppbringa arbetskraft under de exceptionella förhållanden, som varit rådande, torde det för övrigt icke hava kunnat uträttas så mycket även om medel stått till förfogande.

Den 26 juli 1942 medgav Tärna församling att församlingens gamla kyrka, som dittills använts till hölada, under vissa villkor finge flyttas till museiområdet, varjämte församlingen anvisade ett anslag å 300 kronor som bidrag till flyttningskostnaderna.

I övrigt har endast skett insamling av museiföremål, mestadels redskap av olika slag, samt slöjdalster.

Från revisorernas berättelse över granskningen av föreningens räkenskaper för tiden 1 januari—31 december 1942 kan antecknas att behållningen vid årets början utgjorde 292 kr. 21 öre, inkomsterna under året 1.021 kronor, och behållningen vid årets slut 824 kronor 97 öre.

Umeå den 23 oktober 1943.

HILDING JOHANSSON.
Styrelsen sekreterare.

1944

VÄSTERBOTTENS LAPSKA MUSEIFÖRENING.

Styrelsen för Västerbottens lapska museiförening får härmed avgiva berättelse över sin verksamhet under det gångna arbetsåret.

Föreningens styrelse har bestått av följande ordinarie ledamöter, nämligen:

Landshövdingen Elof Lindberg, Umeå, ordförande,
Fröken Engla Ringström, Umeå,
Nomadskoleinspektören Axel Calleberg, Skellefteå,
Renägaren Sivert Andersson, Bräskafors,
Lappfogden Hilding Johansson, Umeå.

Suppleanter:

Nämndemannen Anders Georg Nilsson Vinka, Yttervik, Tärnaby,
Fru Anna Klemetsson, Borka, Dikanäs,
Fru Anna Sara Sjulsson, Setsele, Malåträsk,
Renägaren Nils Mikael Nilsson, Subme, Borgafjäll,
Renägaren Anders Ferdinand Grahn, Ammarnäs.

Revisorer för 1943:

Landssekreterare S. A. Swedberg, Umeå,
Länsbokhållaren Agnar Cederberg, Umeå.

Revisorssuppleanter 1943:

Landskamreraren David Wilén, Umeå,
Lektor Harald Svanberg, Umeå.

Under det gångna året bifölls föreningens framställning om ett anslag å 10.000 kronor av lotterimedel till bestridande av kostnaderna för förverkligande av den uppgjorda planen för museianläggningen. De arbeten som enligt den upprättade planen skola utföras, hava endast i mycket begränsad omfattning kunnat påbörjas. Till stor del beror detta på att förvärvandet av det jordområde där museet är avsett att förläggas, stött på oberäkna- de svårigheter. Det mindre området där de av fröken Engla Ringström till föreningen donerade byggnaderna finnas uppförda har föreningen visserligen som gåva fått emottaga av Tärna kommun men beträffande det större område ovanför, som är av ekklesiastisk natur, har någon uppgörelse ännu icke kommit till stånd.

Tärna församlings gamla kyrka, som föreningen på tämligen rigorösa villkor fått övertaga, har nu märkts upp, nedtagits och fraktats över till museiområdet. I avvaktan på närmare besked rörande lämpligaste sättet för byggnadens återuppförande och restaurering har med vidare åtgärder t. v. fått anstå.

Under det gångna året har föreningens föremålssamling utökats och bestod vid 1943 års slut av ett 50-tal olika nummer. Någon större aktivitet har emellertid i allmänhet icke utvecklats av de ombud som utsetts att omhändervärd insamlingsarbetet och en omläggning av denna del av verksamheten torde därför bli nödvändig.

I första hand bör emellertid ansträngningarna nu inriktas på att förvärva och till museiområdet överföra de lapska byggnader som enligt planen skola uppföras där.

Beträffande föreningens ekonomiska ställning får styrelsen hänvisa till revisorernas berättelse.

Umeå den 21 juni 1944.

Elof Lindberg.

N. G. Nilsson Winka. Hilding Johansson. Engla Ringström.

Revisorernas berättelse över verkställd granskning av Västerbottens läns lapska museiförenings räkenskaper för tiden 1 januari—den 31 december 1943.

Av räkenskaperna framgår att föreningens inkomster och utgifter under den tid revisionen omfattar varit följande:

Inkomster:

Saldo: Behållning den 1 januari 1943	kr.	824: 97
Influtna medlemsavgifter och bidrag	„	10.781: 84
		<u>Summa kronor 11.606: 81</u>

Utgifter:

Utgifter för flyttning av museibyggnader	kr.	234: 26
Skrivhjälp, portokostnader, annonser m. m.	„	209: 22
Saldo: Behållning till år 1944	„	11.163: 33
		<u>Summa kronor 11.606: 81</u>

Förteckning över museiföremål hade upprättats sedan föregående revision.

Revisionen har icke givit anledning till anmärkning, varför ansvarsfrihet tillstyrkes.

Umeå den 19 juni 1944.

S. A. Swedberg.

Agnar Cederberg.

VÄSTERBOTTENS LAPSKA MUSEIFÖRENING.

Styrelsen för Västerbottens lapska Museiförening får härmed avgiva berättelse över sin verksamhet under det gångna verksamhetsåret.

Föreningens styrelse har bestått av följande

Ordinarie ledamöter:

Landshövdingen Elof Lindberg, Umeå, ordförande,
Fröken Engla Ringström, Umeå,
Nomadskolinspektören Axel Calleberg, Skellefteå,
Renägaren Sivert Andersson, Bräskafors, Örnäsudden,
Lappfogden Hilding Johansson.

Suppleanter:

Nämndemannen Anders Georg Nilsson Winka, Yttervik, Tärnaby,
Fru Anna Klemetsson, Borka, Dikanäs,
Renägaren Nils Mikael Nilsson, Subme, Borgafjäll,
Fru Anna Sara Sjulsson, Setsele, Malåträsk,
Renägaren Anders Ferdinand Grahn, Ammarnäs.

Revisorer för 1944:

Landssekreteraren S. A. Swedberg, Umeå,
Taxeringsintendenten Agnar Cederberg, Umeå.

Revisorssuppleanter 1944:

Landskamreraren David Wilén, Umeå,
Lektorn Harald Svanberg, Umeå.

Såväl de ordinarie ledamöterna i styrelsen som suppleanterna äro valda för åren 1944 och 1945, varför deras mandattider utgår med utgången av innevarande år.

Under det sistförflutna året har föreningens verksamhet varit tämligen begränsad, beroende dels på svårigheten att under rådande förhållanden för rimliga kostnader utföra planerade arbeten och dels på de oväntade svårigheter som uppstått i fråga om förvärvande av viss del av det för museianläggningen erforderliga markområdet.

Under året har emellertid museets föremålssamling utökats avsevärt och består f. n. av över ett hundratal föremål av skilda slag. Bland mera remarkabla nyförvärv kan nämnas en väl bibehållen stomme till bågstångskåta, funnen i Norge men otvivelaktigt av västerbottnisk härstamning.

Beträffande föreningens ekonomiska ställning får styrelsen hänvisa till revisorernas berättelse.

Umeå den 17 juli 1945.

Elof Lindberg.

**Engla Ringström.
Sivert Andersson.**

**A. G. Nilsson Winka.
Hilding Johansson.**

1946

VÄSTERBOTTENS LAPSKA MUSEIFÖRENING.

Styrelsen för Västerbottens lapska Museiförening får härmed avgiva berättelse över sin verksamhet under det gångna arbetsåret.

Föreningens styrelse har bestått av följande ordinarie ledamöter:

Landshövdingen Elof Lindberg, Umeå
Fröken Engla Ringström, Umeå
Kyrkoherden E. Oddmar, Tärnaby
Renägaren Sivert Andersson, Bräskafors, Örnäsudden
Lappfogden Hilding Johansson, Umeå.

Styrelsesuppleanter:

Nämndemannen Anders Georg Nilsson Winka, Yttervik, Tärnaby
Fru Anna Klemetsson, Borka, Dikanäs
Renägare Nils Mikael Nilsson, Subme, Borgafjäll
Fru Anna Sara Sjulsson, Setsele, Malåträsk
Kyrkvärden Axel Grahn, Ammarnäs.

Revisorer för 1945:

Landssekreteraren S. A. Swedberg, Umeå
Taxeringsintendenten Agnar Cederberg, Umeå.

Revisorssuppleanter för 1945:

Landskamreraren David Wilén, Umeå
Lektorn Harald Svanberg, Umeå.

Mandattiden för såväl de ordinarie ledamöterna i styrelsen som suppleanterna omfattar åren 1946 och 1947, varför val av styrelseledamöter ej behöver ske vid instundande ordinarie föreningsstämma.

Under det verksamhetsår denna berättelse avser, har museets markfråga lösts på så sätt att föreningen av Tärna pastorat för tiden 14/3 1945—14/3 1955 arrenderat ett jordområde å cirka 6,35 hektar omedelbart nordväst om Tärna kyrkby. Området motsvarar i huvudsak det som finnes angivet å den av vandringsrättaren Ragnar Tjärnström upprättade kartan över området. Årliga arrendet utgör 25 kronor.

Under arbetsåret har Tärna församlings gamla kyrka nedtagits och flyttats till museiområdet. I avbidan på instruktioner rörande vissa tekniska åtgärder beträffande grund etc. har uppställandet av byggnaden ännu icke kunnat ske, men det är att hoppas att saken skall kunna ordnas under sommren. I övrigt har några mera omfattande arbeten icke utförts. Föremålssamlingen har utökats med några nummer men mycket återstår ännu att uträtta i detta hänseende.

Beträffande föreningens ekonomiska ställning får styrelsen hänvisa till revisorernas berättelse.

Umeå den 20 juni 1946.

Elof Lindberg.

Engla Ringström.

A. E. Grahn.

A. G. Winka.

Hilding Johansson.

Revisorernas berättelse över verkställd granskning av Västerbottens läns lapska museiförenings räkenskaper för tiden den 1 januari—den 31 december 1945.

Av räkenskaperna framgår att föreningens inkomster och utgifter under den tid revisionen omfattar varit följande:

VÄSTERBOTTENS LAPSKA MUSEIFÖRENING

Utdrag ur styrelseberättelsen för år 1946.

Föreningens styrelse har bestått av följande *ordinarie ledamöter*:

Landshövdingen Elof Lindberg, Umeå
 Fröken Engla Ringström, Umeå
 Kyrkoherden E. Oddmar, Tärnaby
 Renägaren Sivert Andersson, Bräskafors, Örnäsudden
 Lappfogden Hilding Johansson, Umeå.

Styrelsesuppleanter:

Nämndemannen Anders Georg Nilsson Winka, Yttervik, Tärnaby
 Fru Anna Klemetsson, Borka, Dikanäs
 Renägaren Nils Mikael Nilsson, Subme, Borgafjäll
 Fru Anna Sara Sjulsson, Setsele, Malåträsk
 Kyrkvärden Axel Grahn, Ammarnäs.

Revisorer för 1946:

Landssekreteraren S. A. Swedberg, Umeå
 Taxeringsintendenten Agnar Cederberg, Umeå.

Revisorssuppleanter för 1946:

Landskamreraren David Wilén, Umeå
 Lektorn Gunnar Bondeson, Umeå.

Mandattiden för såväl de *ordinarie ledamöterna* i styrelsen som *suppleanterna* omfattar åren 1946 och 1947, varför val av *styrelseledamöter* för åren 1948 och 1949 skall ske vid instundande *ordinarie föreningsstämma*.

Den fråga som står närmast på dagordningen nämligen återuppförande av Tärna gamla kyrka å därför avsedd plats inom museiområdet har icke kunnat lösas av den anledningen att plan för kyrkans restaurering icke kommit föreningen tillhanda. På förslag av intendenten Ernst Manker har styrelsen avlåtit framställning till riksantikvarieämbetet om uppdrag åt professorn vid Konstakademien, Erik Lundberg och intendenten Manker att å ort och ställe göra upp erforderliga planer och beskrivningar. Detta kommer att ske under hösten 1947.

Inkomster:

Saldo: Behållningen den 1 januari 1945 ..... 11.658:—
 Inlutna medlemsavgifter, bidrag och ränteinkomster 676: 90
 Summa kronor 12.334: 90

Utgifter:

Utgifter för inköp av museiföremål 18: 50
 Skrivhjälp, portokostnader, annonser m. m. 209: 85
 Saldo: Behållning till år 1946 ..... 12.106: 55
 Summa kronor 12.334: 90

Revisionen har icke givit anledning till anmärkning, varför ansvarsfrihet tillstyrkes.

Umeå den 4 juni 1946.

S. A. Swedberg.

Agnar Cederberg.

1948

Västerbottens Lapska Museiförening.

Tärna sockens första kyrka, som länge använts som lada har rivits, överförts till museiområdet där den magasineras. Dess kommande placering på museiområdet har fastställts vid besök på platsen av professor Erik Lundberg och intendent Ernst Manker. Plan för kyrkans restaurering skall uppgöras av dessa . Insamlingen av föremål har fortsatt.

Ordf.: landshövding Elof Lindberg, sekr.: lappfogde Hilding Johansson, Umeå. Verkställande ledamot: kyrkoherde E. Oddmar, Tärnaby.

1949

VÄSTERBOTTENS LAPSKA MUSEIFÖRENING

Styrelsens arbete har huvudsakligen varit inriktat på flyttning av Tärna sockens äldsta kyrka och återuppförande av densamma inom museiområdet. Arbetet avancerade under förra året så långt att grunden iordningställdes och ytterväggarna timrades upp.